

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi pienten ja keskisuurten yritysten investointien korkotukilainoista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että pienten ja keskisuurten yritysten teollisia investointeja ryhdytään tukemaan korkotukijärjestelmällä investointien rahoituskustannuksien alentamiseksi. Korkotukijärjestelmä on voimassa vuoden ajan, jonka aikana korkotukilainoja voidaan hyväksyä yhteensä 2 000 miljoonan markan määrä. Korkotukihyvitys olisi 5 prosenttiyksikköä kuuden ensimmäisen lainavuoden aikana.

Lainoja myöntäisivät luottolaitokset ja ne hyväksyisi korkotukilainoiksi kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimisto.

Esitys liittyy vuoden 1992 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Suomen teollisuustuotannon ja sen mukana viennin osuus bruttokansantuotteesta on tasaisesti laskenut 1980-luvun alusta. Tehdasteollisuuden osuus kokonaistuotannosta on alentunut 1980-luvun alun runsaasta 30 %:sta noin 20 %:iin ja vastaavasti viennin osuus bruttokansantuotteesta on alentunut 33 %:sta noin 22 %:iin.

Pienissä ja keskisuurissa yrityksissä on Suomen yksityissektorin työpaikoista yli 60 % ja teollisuuden työpaikoista lähes puolet. Pienet ja keskisuuret yritykset vastaavat teollisuuden jalostusarvosta noin 40 % ja välittömästä viennistä 18 %. Kuitenkin Suomessa pienten ja keskisuurten yritysten osuus teollisuuden työpaikoista on muihin maihin verrattuna pieni. Esimerkiksi EY:n alueella pienten ja keskisuurten yritysten osuus teollisuuden työpaikoista on lähes 60 %. Suomea alhaisempi osuus on Euroopan maista ainoastaan Ruotsissa. Myös yritysten lukumäärä Suomessa on pieni suhteessa asukasmäärään. Suomessa 1 000 asukasta kohden on 21 yritystä, kun EY:n alueella on vastaavasti 41 yritystä. Toisaalta työpaikkojen ja jalostusarvon määrä on pienten ja keskisuur-

ten teollisuusyritysten kohdalla kasvanut Suomessa keskimääristä nopeammin.

Vaikka pääosa maamme viennistä on suurten yritysten varassa, on niiden kasvumahdollisuudet Suomessa kuitenkin rajalliset. Tämä tulee korostamaan pienten ja keskisuurten yritysten merkitystä taloudellisen hyvinvoinnin osatekijänä. Myös teollisuuden työllistämismahdollisuudet tulevat olemaan korostetusti pienten ja keskisuurten yritysten varassa tulevaisuudessa.

Maamme taloudellisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää teollisuustuotannon ja viennin oleellista lisäämistä. Tämä puolestaan edellyttää tehdasteollisuuden investointien oleellista lisäämistä nopeasti. Jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa, on teollisuuden investointitoimintaa edistettävä vaikuttamalla muun muassa yritysten rahoitus-edellytyksiä parantavasti.

2. Nykytila

Reaalinen korkotasomme ylittää merkittävästi useiden kilpailijamaidemme tason. Lisäksi pienet ja keskisuuret yritykset joutuvat usein

maksamaan saamastaan lainarahoituksesta korkeampaa korkoa kuin suuryritykset. Tämä johtuu osaltaan pienten ja keskisuurten yritysten suuremmasta luottoriskistä suuryrityksiin verrattuna.

Edellä esitetyn johdosta hallitus pitää tärkeänä, että pienten ja keskisuurten yritysten teollisten investointien rahoituskustannuksia voidaan alentaa koko maassa. Tämä tapahtuisi siten, että valtio maksaisi rahalaitosten edellä mainittuihin tarkoituksiin myöntämiin investointiluottoihin korkotukea määrättyä ajalta.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Teollisten investointien vauhdittamiseksi sekä niiden rahoituskustannusten alentamiseksi ehdotetaan otettavaksi käyttöön määräaikainen korkotukijärjestelmä, jonka puitteissa pienten ja keskisuurten yritysten investointien rahoituskustannuksia alennetaan valtion varoilla 5 prosenttiyksiköllä kuuden vuoden ajan. Korkotukijärjestelmän ehdotetaan olevan voimassa vuoden ajan ja sen puitteissa korkotukilainoja voitaisiin hyväksyä yhteensä 2 000 miljoonaa markkaa.

Korkotuen kohteena olevat luottolaitosten myöntämät lainat hyväksyttäisiin korkotuen piiriin asianomaisen kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimiston toimesta. Piiritoimistot antaisivat luottolaitoksille hyväksynnän korkotuesta tarkastettuaan, että rahoitettava hanke ja myönnettävä korkotukilaina täyttävät niille asetetut vaatimukset. Piiritoimistot valvoisivat tällöin myös sitä, että myönnettävien korkotukilainojen korkotaso pysyisi kohtuullisena. Lainoihin voitaisiin normaaliin tapaan hakea Valtiontakuukeskuksen tai Kera Oy:n takaus voimassa olevien säännösten puitteissa.

Korkotukilainan kohteena olevaan hankkeeseen voidaan normaalein perustein myöntää muita valtiontukia, muun muassa aluepoliittisen lainsäädännön mukaista tukea.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Korkotukilainavaltuutta voitaisiin käyttää

vuoden ajan 1 päivästä elokuuta 1992. Vuotuisen korkotuen määrä olisi 5 % ja korkotukiaika enintään 6 vuotta. Korkotukijärjestelmän piiriin kuuluisivat pienet ja keskisuuret teolliset yritykset, jotka määriteltäisiin tarkemmin asetuksessa.

Myös lainan enimmäis- ja vähimmäismäärästä säädettäisiin tarkemmin asetuksessa. Korkotukilainan osuus voi olla enintään 50 % hankkeen käyttöomaisuusinvestoinnin kokonaismäärästä. Korkotukilainoja myöntäisivät luottolaitokset markka- tai valuuttaluottoina.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen mukaisesta 2 000 miljoonan markan korkotukilainavaltuuden käyttämisestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan koko laina-ajalta 365 miljoonan markan korkotukikustannukset. Kustannukset ajoittuisivat siten, että vuoden 1993 osalta ne olisivat arviolta 40 miljoonaa markkaa, vuonna 1994 90 miljoonaa markkaa, vuonna 1995 70 miljoonaa markkaa, vuonna 1996 65 miljoonaa markkaa sekä vuonna 1997 ja sen jälkeen yhteensä 100 miljoonaa markkaa.

Siinä tapauksessa, että koko korkotukilainamäärä myönnettäisiin valtiontakauksella, aiheutuisi tästä valtiolle lisämenoja koko lainakaudelta arviolta 250 miljoonaa markkaa.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Korkotukilainat hyväksyy kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun asianomainen piiritoimisto. Korkotuen maksaa lainan myöntäneelle luottolaitokselle valtiokonttori 1—2 kertaa vuodessa. Korkotukilainoja arvioidaan myönnettävän runsaat 2 000 kpl. Korkotukilainajärjestelmä on tarkoitus toteuttaa kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun ja valtiokonttorin nykyisellä henkilöstöllä.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriössä virkatyönä.

Esitys perustuu valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan 5 päivänä toukokuuta 1992 tekemään periaatepäätökseen pien-

ten ja keskisuurten yritysten toiminnan edistämistoimenpiteistä. Esityksessä on otettu huomioon valtioneuvoston kanslian asettaman teollisuuden investointi-, kehitys- ja toimintaympäristöryhmän raportissa (valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1992/1) ja valtioneuvoston kanslian asettaman tuotannollisten pk-yritysten kehittämisyöryhmän muistiossa tehdyt ehdotukset.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy eduskunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen vuoden 1992 toiseksi lisätalousarvioksi siltä osin kuin lisätalousarvioesityksessä on ehdotettu korkotukea pienten ja keskisuurten yritysten investointeihin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lainoja, jotka tämän lain mukaisesti tulevat korkotukilainoiksi, myöntävät luottolaitokset. Se, mitä tässä laissa tarkoitetaan luottolaitoksella, määriteltäisiin tarkemmin lain soveltamisesta annettavassa asetuksessa.

Korkotukilainoiksi hyväksytään pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävät lainat, jotka on otettu teolliseen investointiin. Myös pk-yritys ja teollinen investointi määriteltäisiin tarkemmin asetuksessa.

2 §. Lainoja hyväksytään korkotukilainoiksi yhden vuoden määräajan puitteissa. Määräaika alkaisi 1 päivänä elokuuta 1992 ja viimeiset korkotukilainapäätökset voitaisiin tehdä 31 päivänä heinäkuuta 1993. Mainittuna aikana tehtyjen korkotukilainapäätösten yhteismäärä voi olla enintään 2 000 miljoonaa markkaa.

3 §. Korkotukilainojen yleiset ehdot, jotka sisältävät luottolaitoksen lainapäätöksen, vahvistaa kauppa- ja teollisuusministeriö. Tämä menettely on luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) mukainen. Lainan hyväksyminen korkotuen piiriin sisältää toisaalta sen toteamisen, täyttääkö hanke sille asetettavat ehdot, ja toisaalta sen, onko myönnettävä laina korkotukilainalle asetettavien yleisten lainaehtojen mukainen. Nämä selvitykset tekee se kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimisto, jonka toiminta- alueella kyseinen hanke toteutetaan. Korkotuen maksaa erikseen päätettävän maksuaikataulun mukaisesti valtiokonttori.

4 §. Pykälässä on säädetty korkohyvityksen määrä sekä se, kuinka monelta vuodelta korkohyvitystä maksetaan. Korkotukilainan osuus käyttöömaisuinvestoinnista on rajoitettu enintään 50 %:iin. Kun tarkoituksena on sää-

tää asetuksessa korkotukilainan enimmäis- ja vähimmäismäärä, määräytyy tämän perusteella korkotukilainan kohteena olevan hankkeen enimmäis- ja vähimmäismarkkamäärä.

5 §. Korkotukilainojen korkoon, lainavarojen käytön valvontaan ja korkohyvityksen takaisinmaksuun sovelletaan, mitä luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetussa laissa on säädetty.

Tämän mukaisesti luottolaitoksen korkotukilainasta perimä korko saa olla enintään sen koron suuruinen, mitä luottolaitos yleisesti kulloinkin soveltaa samanlaisiin tarkoituksiin myönnettäviin lainoihin.

Asianomainen lainan myöntänyt luottolaitos sekä kauppa- ja teollisuusministeriö ja sen alainen yrityspalvelun piiritoimisto ovat velvollisia tämän säännöksen nojalla valvomaan, että lainavarat käytetään lainan hyväksymistä korkotukilainaksi koskevassa päätöksessä määrättyyn tarkoitukseen. Luottolaitos on myös tämän lainkohdan nojalla velvollinen antamaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja valvonnan toteuttamiseksi. Myös lainansaajan velvollisuus palauttaa valtiolle väärin perustein saatu korkohyvytys määräytyy tämän lainkohdan mukaan.

6 §. Tarkemmat säännökset, jotka koskevat esimerkiksi luottolaitoksen, pienen ja keskisuuren yrityksen sekä korkotukilainan enimmäis- ja vähimmäismäärän määrittelyä, annetaan asetuksessa.

7 §. Voimaantulosäännöksen mukaan on myös mahdollista ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen lainaustoiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan. Tämän säännöksen nojalla on siten mahdollista jättää hakemuksia korkotuen saamiseksi ennen 1 päivää elokuuta 1992.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus

Laki

pienien ja keskisuurten yritysten investointien korkotukilainoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luottolaitosten varoista voidaan myöntää pienten ja keskisuurten yritysten teollisten investointien rahoittamiseen sellaisia lainoja, joiden osalta valtio maksaa luottolaitokselle korkohyvitystä. Näitä lainoja kutsutaan tässä laissa korkotukilainoiksi.

Luottolaitoksista, joita 1 momentissa tarkoitetaan, säädetään tarkemmin asetuksessa.

2 §

Tämän lain mukaisia lainoja voidaan hyväksyä korkotukilainoiksi 1 päivästä elokuuta 1992 31 päivään heinäkuuta 1993 yhteensä enintään 2 000 miljoonan markan määrästä.

3 §

Korkotukilainojen yleiset ehdot vahvistaa kauppa- ja teollisuusministeriö. Lainat hyväksyy korkotukilainoiksi kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimisto. Korkohyvityksen maksaa valtiokonttori.

4 §

Korkotukilainan määrä on enintään 50 pro-

senttia yrityksen käyttöomaisuusinvestointin määrästä.

Valtion varoista maksettavan korkohyvityksen vuotuinen määrä on 5 prosenttiyksikköä. Korkohyvitystä maksetaan 6 vuoden ajan.

5 §

Korkotukilainojen korosta, lainavarojen käytön valvonnasta ja korkohyvityksen takaisinmaksusta on voimassa mitä luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 3, 7 ja 8 §:ssä on säädetty.

6 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytän töönpanosta annetaan asetuksella.

7 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1992.

Ennen lain voimaan tuloa voidaan ryhtyä toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun lainaustoiminnan aloittamiseksi lain tullessa voimaan.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Iiro Viinanen